

**SZKOLNY PROGRAM PROFILAKTYKI
REALIZOWANY W GIMNAZJUM W RZYKACH
W ROKU SZKOLNYM 2016/2017**

**Zatwierdzony
na posiedzeniu Rady Pedagogicznej
w dniu 13.09.2016 r.**

Wykaz aktów prawnych zobowiązujących szkołę do prowadzenia działań profilaktycznych:

- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997r. (Dz. U. Nr 78, poz. 483 ze zm.)
- Konwencja o Prawach Dziecka przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych dnia 20 listopada 1989 roku, ratyfikowana przez Polskę 30 września 1991 r. (Dz. U. nr 120, poz. 526)
- Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572, ze zm.)
- Rozporządzenie Ministra edukacji i Sportu z dnia 26 lutego 2002 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół (Dz. U. Nr 51, poz. 458 ze zm.)
- Rozporządzenie MEN z dnia 23 grudnia 2008r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół(Dz. U. z 2009r. NR4, poz. 17)
- Ustawa z dnia 26 października 1982 r.o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi(tekst jednolity –Dz. U. z 2002r.Nr 147, poz. 1231; Dz. U z 2007r. Nr 70, poz. 473)
- Ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii z dnia 29 lipca 2005r. (Dz. U. z 2005r. Nr 179, poz.1485 z późniejszymi zmianami: DZ. U. z 2006r. Nr 7 poz. 47 i 48 ; Dz. U. z 2006r Nr 66 poz.469; Nr 120 po. 8264)
- Ustawa o postępowaniu w sprawach nieletnich z dnia 26 października 1982(tekst jednolity: Dz.U. z 2002r.Nr11,poz.109 z późniejszymi zm.)
- Ustawa z 9 listopada 1995r. o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych(Dz. U. Nr 10, poz. 55 z późniejszymi zmianami)
- Rozporządzenie MENiS z dnia 31 stycznia 2003r. w sprawie szczegółowych form działalności wychowawczej i zapobiegawczej wśród dzieci i młodzieży zagrożonej uzależnieniem(Dz. U. Nr 26 z 2003r., poz.226)
- Rozporządzenie MENiS z dnia 11 grudnia 2002 r. w sprawie szczegółowych zasad działania publicznych poradni psychologiczno-pedagogicznych, w tym publicznych poradni specjalistycznych (Dz. U. z 2003 r. Nr 5, poz. 46)
- Rozporządzenie MENiS z dnia 7 stycznia 2003r. w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno- pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach(Dz. U. Nr 11 poz. 114)
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 22 marca 2011.r. w sprawie Krajowego Programu Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2011-2016(Dz. U.z 2011.r.Nr78, poz. 428)
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 maja 2001 r. w sprawie ramowych statutów publicznego przedszkola oraz publicznych szkół (Dz. U. nr 61, poz. 624)
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 12 lutego 2002 r. w sprawie ramowych planów nauczania w szkołach publicznych (Dz. U. z 2002 r. nr 15, poz. 142)
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 26 lutego 2002 r. w sprawie podstawy programowej kształcenia ogólnego (Dz. U. z 2002 nr 51 poz. 458)
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 7 stycznia 2003 r. w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologicznej i pedagogicznej (Dz. U. 2001 r. nr 11, poz. 114)
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 stycznia 2003 r. w sprawie szczegółowych form działalności wychowawczej i zapobiegawczej wśród dzieci i młodzieży zagrożonych uzależnieniem (Dz. U. 2003 r. nr 13, poz. 226).
- Rozporządzenie MEN z dnia 23 grudnia 2008r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół (Dz. U. z 2009 r. Nr 4, poz. 17).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 17 listopada 2010 r. w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach(Dz. U. z dnia 2 grudnia 2010 r.)
- Ustawa z 24 kwietnia 2015 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2015 r. poz. 875).
- Rozporządzenia ministra edukacji narodowej z 18 sierpnia 2015 r. w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii (Dz.U. poz. 1249).

Profilaktyka to proces wspomagania człowieka w radzeniu sobie z trudnościami zagrażającymi prawidłowemu rozwojowi i zdrowemu życiu, a także ograniczanie i likwidowanie czynników, które blokują prawidłowy rozwój, zaburzają zdrowy styl życia (w literaturze określonych jako zachowania ryzykowne).

Istota działalności wychowawczej i działalności profilaktycznej wskazuje, że są to odrębne procesy, różniące się głównie celem, do którego zmierzają, są jednak ściśle ze sobą powiązane. Z jednej strony bowiem wychowanie pełni rolę nadrzędną, nadającą profilaktyce sens. Z drugiej zaś strony profilaktyka, poprzez swoje działania zapobiegawcze i korekcyjne, tworzy warunki do sprawnego procesu wychowawczego.

Charakter działań profilaktycznych może być różny w zależności od potrzeb osób, do których jest kierowany.

Populacje dzieci i młodzieży możemy podzielić na grupy:

niskiego ryzyka - należą tu osoby, które nie podejmują jeszcze zachowań ryzykownych, są przed inicjacją. Do tej grupy niskiego ryzyka skierowana jest **profilaktyka pierwszorzędowa** (profilaktyka uniwersalna) polegająca na promocji zdrowia i zapobieganiu zagrożeniom poprzez budowanie i rozwijanie umiejętności radzenia sobie z wymogami życia - jej celem jest odroczenie inicjacji;

podwyższonego ryzyka - należą tu osoby, które mają już za sobą pierwsze próby zachowań ryzykownych. Do tej grupy ryzyka skierowana jest **profilaktyka drugorzędowa** (profilaktyka selektywna - wczesna identyfikacja), która **ma na celu ujawnianie osób przejawiających pierwsze objawy zaburzeń oraz pomagać im w zrozumieniu istoty problemów i wycofaniu się z dysfunkcyjnych zachowań;**

wysokiego ryzyka - należą tu osoby o utrwalonych zachowaniach ryzykownych. Do tej grupy ryzyka skierowana jest **profilaktyka trzeciorzędowa** (profilaktyka wskazująca) rozumiana jako interwencja po wystąpieniu dysfunkcji. Ma ona na celu: przeciwdziałanie pogłębianiu się procesu chorobowego, umożliwienie osobie objętej terapią i rehabilitacją powrotu do społeczeństwa. Należą tu działania ściśle terapeutyczne, rehabilitacyjne i resocjalizacyjne.

W Gimnazjum w Rzykach realizujemy profilaktykę pierwszorzędową z elementami profilaktyki drugorzędowej, której zadaniem jest przeciwdziałanie zagrożeniom, wspieranie procesu wychowania oraz identyfikacja osób będących w grupie podwyższonego ryzyka. Szkolny Program Profilaktyki realizowany w naszej szkole jest uzupełnieniem programu wychowawczego szkoły, oraz statutu placówki, dostosowany jest do warunków szkoły i wieku rozwojowego uczniów, odpowiada na realne problemy oraz zagrożenia pojawiające się w szkole i w środowisku.

Program został opracowany po przeprowadzeniu diagnozy problemów młodzieży, a na podstawie ewaluacji opracowano cele, treści, zadania,

przewidywane efekty pracy profilaktycznej skierowanej do uczniów.

Program opiera się na strategiach profilaktycznych tj. informacyjnych, edukacyjnych, działań alternatywnych, wzmacniających, pracy z rodziną, pracy z grupą rówieśniczą, pracy w środowisku lokalnym.

Taki model zajęć profilaktycznych nastawiony jest na rozwijanie ogólnych umiejętności psychologicznych oraz społecznych i opiera się na założeniu, że to nie sama używka jest groźna, lecz pewne „braki” tkwiące w człowieku. Działania profilaktyczne prowadzone w naszej szkole wspomagają młodego człowieka, ograniczają i likwidują czynniki ryzyka, inicjują i wzmacniają czynniki chroniące. Profilaktyka prowadzona jest na dwóch poziomach: uniwersalnym i selektywnym.

Cele programu profilaktyki

Celem nadrzędnym programu profilaktyki jest wyposażenie ucznia w wiedzę i umiejętności słuszych wyborów, zdrowych zachowań wobec współczesnych zagrożeń oraz tworzenie w szkole atmosfery przyjaznej uczniom i ich rodzicom.

Cele jakie chcemy osiągnąć:

- podniesienie poziomu bezpieczeństwa uczniów;
- podniesienie poziomu wiedzy i na temat zachowań agresywnych i przemocy;
- przekazanie informacji o konsekwencjach przyjmowania używek, środków i substancji psychoaktywnych, przekazanie uczniom informacji na temat zdrowego stylu życia;
- rozwijanie psychospołecznych umiejętności życiowych uczniów umożliwiających radzenie sobie z problemami życia codziennego i samorealizacja;
- kształtowanie w uczniach poczucia własnej wartości oraz motywowania do podejmowania w środowisku szkolnym różnych form aktywności zaspokajających potrzeby psychiczne, emocjonalne, społeczne i duchowe;
- rozwijanie tolerancji na odmienność innych;
- ochrona uczniów przed skutkami wagarów;
- ukazanie uczniom zagrożeń płynących ze strony sekt, niebezpiecznych subkultur;
- wzrost kompetencji nauczycieli i rodziców w zakresie radzenia sobie w sytuacjach trudnych;
- rozszerzanie form pomocy dzieciom znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej.

Zadania programu ukierunkowane są na:

1. Promowanie rozwoju jednostek w kierunku realizowania ich potencjalnych możliwości – tworzenie warunków sprzyjających rozwojowi;
2. Promowanie zdrowego stylu życia;
3. Przeciwdziałanie destrukcyjnym czynnikom takim jak: ryzyko utraty zdrowia i bezpieczeństwa, stresy rodzinne i szkolne, przemoc, cyberprzemoc, izolacja społeczna, nikotynizm, alkoholizm, narkomania, lekomania, uzależnienie od innych środków psychoaktywnych, Internetu, anoreksja, bulimia, przestępczość, prowadzenie niezdrowego stylu życia, trudności finansowe, niewłaściwe warunki mieszkaniowe itp.;
4. Włączenie młodzieży w organizowanie i odpowiedzialne kontrolowanie swojego życia domowego i szkolnego (z uwzględnieniem problematyki wolności od środków odurzających i umiejętności dokonywania słuszych wyborów);
5. Umożliwienie młodzieży kontaktu z instytucjami przeznaczonymi do pomagania ludziom w pokonywaniu trudności.
6. Wdrożenie młodzieży do różnych form wolontaryjnych.

W zakresie wiedzy dąży się do tego, aby młody człowiek przyswoił sobie:

- informacje dotyczące sposobów skutecznego radzenia sobie z przeżywanymi lękami, wynikającymi zarówno z problemów osobistych, jak i interakcji rówieśniczych;
- wiedzę o wpływie środków odurzających na organizm ludzki i ich interakcjach;
- informacje o psychologicznych, emocjonalnych, społecznych, prawnych kosztach uzależnień;
- informacje dotyczące odpowiedzialności karnej za czyny popełniane przez nieletnich;
- wiedzę o sposobach działania sekt;
- wiedzę o istocie działania i wpływu środków społecznego przekazu na zachowanie człowieka;
- w zakresie wartości, młodzież powinna zrozumieć, że zwiększa się jej stopień swobody, ale równocześnie zwiększa się jej poziom odpowiedzialności.

Narzędzia do diagnozy i ewaluacji programu profilaktycznego:

- ✓ wnioski z ewaluacji zewnętrzne,
- ✓ wnioski z ewaluacji wewnątrzszkolnej
- ✓ rozmowy indywidualne z uczniami, nauczycielami, rodzicami
- ✓ obserwacja środowiska szkolnego

- ✓ analiza osiągnięć szkolnych
- ✓ analiza dokumentacji szkolnej

Podczas realizacji zadań programu profilaktycznego bazujemy m.in. na technikach:

1. Rozmowy w kręgu

Krąg sprzyja wyrażaniu uczuć i słuchaniu tego co zostało powiedziane (spontaniczne wypowiedzi, rundy, zdania niedokończone, dyskusje klasowe - wymiana opinii, poglądów, analiza sytuacji problemów)

2. Praca w grupach

Szansa do równoczesnej pracy większej liczby uczniów (rozmowy, opracowanie jakiegoś problemu, analiza różnych sytuacji w grupie, sporządzanie list, plakatów)

3. Burza mózgów

W całej grupie - metoda poszukiwania rozwiązań problemów (generowanie pomysłów oraz weryfikacja i wybór rozwiązania)

4. Scenki. Psychodramy

5. Rysunki. Prace plastyczne - angażują emocjonalnie, służą ekspresji uczuć

6. Fantazja. Wyobraźnia sterowana

7. Zabawy

8. Video- sesje

9. Gadżety, pomoce

Formy pracy profilaktycznej: warsztaty, prelekcje, pogadanki, udział w spektaklach, koncertach profilaktycznych itp.

Realizacja działań profilaktycznych odbywać się będzie poprzez strategie: informacyjne, edukacyjne, wzmacniające, kompleksowe, alternatywne.

ZADANIA SZKOŁY W ZAKRESIE WZMACNIANIA CZYNNIKÓW CHRONIĄCYCH.

CZYNNIKI CHRONIĄCE	WZMACNIANIE CZYNNIKÓW CHRONIĄCYCH
1. Rozwijanie silnej więzi rodzinnej.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Organizacja wspólnych spotkań z rodzicami i uczniami. 2. Włączanie rodziców do organizacji biwaków, wycieczek, prac na rzecz szkoły. 3. Organizowanie godzin wychowawczych, prowadzonych przez rodziców - ekspertów. 4. Godziny wychowawcze, których tematyka dotyczy relacji między rodzicami a dorastającymi dziećmi. 5. Prelekcja dla rodziców na temat dojrzewania dzieci i rodzących się konfliktów międzypokoleniowych – spotkanie z psychologiem z PPP i innych instytucji. 6. Stosowanie listów pochwalnych do rodziców ucznia za szczególne osiągnięcia oraz za pomoc szkole.
2. Rozwijanie zainteresowań nauką i szkołą.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Działalność kół przedmiotowych i kół zainteresowań. 2. Prezentowanie osiągnięć uczniów za bardzo dobre wyniki w nauce, wzorowe zachowania i osiągnięcia na szczeblach gminnych, powiatowych wojewódzkich (gazetka z osiągnięciami uczniów, listy pochwalne). 3. Organizowanie spotkań z ciekawymi ludźmi na godzinach wychowawczych. 4. Spotkania z absolwentami szkoły, studentami. 5. Spotkania z przedstawicielami Urzędu Pracy, PPP na temat sytuacji na rynku pracy. 6. Udział młodzieży w Powiatowych Targach Edukacyjno-Informacyjno – Wydawniczych, Dniach Otwartych w szkołach ponadgimnazjalnych. 7. Kierowanie wniosków o stypendia. 8. Zachęcanie młodzieży do udziału w konkursach. 9. Oceny celujące dla uczniów biorących udział w olimpiadach i konkursach.
3. Poszanowanie praw, norm, wartości i autorytetów.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zapoznanie uczniów ze Statutem Szkoły, WSOZ, Programem Wychowawczym, Programem Profilaktyki. 2. Dyskusje na godzinach wychowawczych o znaczeniu statutu i regulaminów. 3. Godziny wychowawcze, których tematyka dotyczy praw dziecka, ucznia, człowieka. 4. Spotkania z prawnikami Sądu – Wydział ds. Nieletnich. 5. Spotkanie ze Specjalistą ds. Nieletnich z Komendy Powiatowej Policji. 6. Nabywanie przez uczniów umiejętności samooceny w ramach ocen z zachowania. 7. Wyróżnianie uczniów za pracę na rzecz innych.
4. Zachęcanie do przynależności do konstruktywnych grup społecznych.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Spotkania z przedstawicielami SU w klasach. 2. Wybory do SU i działalność w tej organizacji. 3. Nagradzanie uczniów pracujących społecznie. 4. Praca w szkolnych organizacjach i wolontariacie. 5. Współpraca młodzieży z Miejskim Centrum Kultury. 6. Propagowanie zajęć alternatywnych.

5. Zapobieganie niedostatkom ekonomicznym.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wypożyczanie podręczników z biblioteki. 2. Dofinansowanie zakupu podręczników. 3. Stypendia socjalne dla młodzieży z OPS. 4. Stypendia finansowane przez prywatnego sponsora lub RR. 5. Sfinansowanie bądź dofinansowanie dożywiania dla uczniów z rodzin słabouposażonych. 6. Sfinansowanie bądź dofinansowanie wycieczek, kolonii, obozów. 7. Zwolnienie w/w uczniów z opłaty za wyjazdy do kina, teatru. 8. Zwolnienie uczniów mających trudną sytuację materialną z opłaty na Komitet Rodzicielski, ubezpieczenia. 9. Kierowanie do OPS.
6. Zapobieganie niepowodzeniom dydaktycznym.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Pomoc szkolna wewnątrzklasowa. 2. Pomoc szkolna wewnątrzszkolna. 3. Indywidualne konsultacje z nauczycielem.

DZIAŁANIA SKIEROWANE DO RODZICÓW

ZADANIA	FORMY REALIZACJI
1. Informowanie rodziców o pracy szkoły.	Zapoznanie rodziców ze Statutem Szkoły (w tym WSOZ). Programem Wychowawczym, Programem Profilaktycznym. Organizacja Dni Otwartych Szkoły.
2. Informowanie rodziców o funkcjonowaniu dziecka w szkole.	Informowanie o wynikach w nauce i zachowaniu na zebraniach rodzicielskich. Indywidualne spotkania rodziców z wychowawcą. Indywidualne spotkania rodziców z pedagogiem. Pisma informujące o obniżonej frekwencji. Indywidualne rozmowy rodziców z dyrektorem szkoły.
3. Współpraca z rodzicami.	Pomoc rodziców w organizowaniu imprez szkolnych. Systematyczna współpraca z Radą Rodziców.
4. Pedagogizacja rodziców.	Spotkania ze specjalistami zajmującymi się profilaktyką. Spotkania z pedagogami.

DZIAŁANIA SKIEROWANE DO NAUCZYCIELI

ZADANIA	FORMY REALIZACJI
1. Propagowanie kursów i szkoleń.	Informowanie nauczycieli o kursach, szkoleniach i konferencjach organizowanych poza szkołą.
2. Organizowanie wewnątrzszkolnego doskonalenia zawodowego.	Organizowanie szkoleń i warsztatów dla Rady Pedagogicznej na terenie szkoły.
Propagowanie literatury dotyczącej profilaktyki uzależnień.	Pozyskiwanie i udostępnianie materiałów dotyczących profilaktyki uzależnień.

PLAN REALIZACJI DZIAŁAŃ

1. Strategia informacyjna

ZADANIA/TERMINY	FORMY REALIZACJI
1. Zapoznanie uczniów z obowiązującymi dokumentami regulującymi pracę szkoły oraz prawa i obowiązki ucznia, dziecka (wrzesień 2016 r.)	<ul style="list-style-type: none"> - Zapoznanie uczniów na godzinach wychowawczych ze Statutem szkoły, WSO, Programem Wychowawczym, Programem Profilaktyki. - Godziny wychowawcze dotyczące praw i obowiązków uczniów, praw dziecka.
2. Tworzenie bezpiecznego, wolnego od uzależnień środowiska wychowawczego szkoły (cały rok szkolny 2016/2017).	<ul style="list-style-type: none"> - Godziny wychowawcze, których tematyka dotyczy środków uzależniających. - Godziny wychowawcze, których tematyka dotyczy psychologicznych, emocjonalnych, ekonomicznych i społecznych skutków uzależnień. - Godziny wychowawcze na temat bezpieczeństwa uczniów w szkole, profilaktyka agresji i przemocy w szkole i poza nią. - Organizowanie spotkań z osobami zajmującymi się zawodowo profilaktyką. - Spotkania z pracownikami PPP, Policji, Sądu Rodzinnego itp. - Profilaktyczne spektakle teatralne. - Programy profilaktyczne dotyczące uzależnień, przemocy.
3. Propagowanie zdrowego stylu życia (cały rok szkolny 2016/2017).	<ul style="list-style-type: none"> - Godziny wychowawcze, lekcje biologii, lekcje wychowania do życia w rodzinie, których tematyka dotyczy okresu dojrzewania. - Spotkania z lekarzami i pielęgniarką szkolną. - Spotkania dla rodziców z ekspertami. - Dyskusje po obejrzeniu filmów na godzinach wychowawczych. - Godziny wychowawcze, których tematyka dotyczy zasad właściwego odżywiania (przyczyny powstawania anoreksji, bulimii). - Godziny wychowawcze, których tematyka dotyczy higieny pracy umysłowej. - Godziny wychowawcze na temat uczenia się. - Spotkania z pracownikami PPP.
4. Diagnozowanie potrzeb bytowych (wrzesień 2016 r.)	<ul style="list-style-type: none"> - Godziny wychowawcze na temat wolontariatu, pomocy materialnej. - Indywidualne rozmowy z uczniami mające na celu rozpoznawanie sytuacji materialnej uczniów. - Indywidualne rozmowy z rodzicami na temat sytuacji materialnej rodziny. - Przekazywanie rodzicom informacji dotyczącej możliwości uzyskiwania pomocy materialnej w szkole i w odpowiednich instytucjach: (wyprawka, stypendia, zasiłki, zwalnianie z ubezpieczenia, z opłat na komitet rodzicielski)
5. Diagnoza zachowań – rozpoznawanie sytuacji ryzykownych (cały rok szkolny 2016/2017).	<ul style="list-style-type: none"> - Nauczyciele i wychowawca prowadzą obserwacje uczniów. - Wychowawcy i pedagog rozpoznają sytuację rodzinną młodzieży. - Wychowawca, pedagog prowadzą rozmowy z uczniami, wychowawcami i rodzicami.

2. Strategia edukacyjna

ZADANIA	FORMY REALIZACJI
1. Kształtowanie i wzmacnianie pozytywnego i realnego poczucia własnej wartości (cały rok szkolny 2016/2017).	<ul style="list-style-type: none"> - Zajęcia integracyjno – adaptacyjne. - Tworzenie okazji do wzajemnego poznania się poprzez imprezy klasowe (dyskoteki, biwaki, wycieczki, Andrzejkki, wigilie klasowe itp.). - Ustalenie z klasą zasad wzajemnych relacji w oparciu o dokumenty szkolne. - Warsztaty o tematyce samopoznania, samodoskonalenia.
2. Przeciwdziałanie sytuacjom stresowym (cały rok szkolny 2016/2017).	<ul style="list-style-type: none"> - Pomoc koleżeńska w nauce. - Indywidualna pomoc i opieka nad uczniami posiadającymi opinię z PPP oraz nad uczniami z trudnościami psychologicznymi. - Godziny wychowawcze dotyczące asertywności i radzenia sobie w sytuacjach trudnych. - Indywidualne rozmowy pedagoga z uczniami, mające na celu rozładowanie napięcia emocjonalnego powstałego na tle niepowodzeń szkolnych, konfliktów z rodzicami lub rówieśnikami.
4. Przeciwdziałanie udziałowi uczniów w destrukcyjnych grupach (I semestr 2016/2017).	<ul style="list-style-type: none"> - Prelekcja ze specjalistą na temat sekt, psychomanipulacji, jawnego i ukrytego przekazu – pedagog, zaproszony specjalista.
4. Kształtowanie umiejętności pracy w grupie (cały rok szkolny 2016/2017).	<p>Zajęcia z zakresu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - poszanowania odmienności – o tolerancji. - komunikacji werbalnej i pozawerbalnej.
5. Prowadzenie edukacji antyuzależnieniowej (cały rok szkolny 2016/2017).	<ul style="list-style-type: none"> - Godziny wychowawcze, lekcje biologii i chemii, których tematyka dotyczy mechanizmów uzależnień i środków uzależniających. - Projekcje filmów o tematyce profilaktycznej – pedagog. - Profilaktyczne spektakle teatralne org. przez OWR, spektakle w wykonaniu uczniów ZSS w Rzykach - grupa teatralna „Szczęśniaki”, nauczyciele, pedagog. - Gazetki ścienne – pedagog. - Ulotki – pedagog lub w ramach np.: projektów edukacyjnych. - Włączenie się w ogólnopolskie akcje prozdrowotne: Zachowaj Trzeźwy Umysł, No promil No problem, Światowy Dzień bez tytoniu, Postaw na Rodzinę. - Wywiadówki profilaktyczne dla rodziców.

3. Strategie wzmacniające

ZADANIA	FORMY REALIZACJI
1. Kształtowanie asertywnych postaw (cały rok szkolny 2016/2017).	<ul style="list-style-type: none">- Godziny wychowawcze, na których podejmowana jest tematyka asertywności.- Realizacja na godzinach wychowawczych tematów dotyczących systemu wartości i kształtowania charakteru.- Poprzez analizę postaw życiowych bohaterów literackich kształtowanie bądź korygowanie postaw moralnych i myślenia wartościującego u uczniów.
2. Zapoznanie z zasadami skutecznej komunikacji (II semestr 2016/2017).	<ul style="list-style-type: none">- Godziny wychowawcze, których tematyka dotyczy komunikacji werbalnej i pozawerbalnej – wychowawcy, pedagog.- Rozwijanie w szkole pozytywnych więzi między wychowawcą, uczniami i ich rodzicami: rozmowy, wspólne wyjścia, wyjazdy, wycieczki.
3. Kształtowanie pozytywnego obrazu siebie (I semestr 2016/2017).	<ul style="list-style-type: none">- Godziny wychowawcze, na których podejmowana jest tematyka dotycząca samooceny i poczucia własnej wartości – wychowawcy, pedagog.- Promowanie sukcesów młodzieży (artystycznych, naukowych, sportowych itp.).- Wdrażanie uczniów do systematycznej pracy nad sobą i samowychowania.
4. Profilaktyka chorób XXI wieku (II semestr 2016/2017).	<ul style="list-style-type: none">- Spotkania z lekarzami różnych specjalności, z pielęgniarką szkolną.- Omawianie tematyki dbałości o zdrowie na godzinach wychowawczych, lekcjach biologii, wychowania fizycznego.- Gazetki ściennie i ulotki.- Udział w ogólnopolskich akcjach prozdrowotnych – wg harmonogramu pracy pielęgniarki szkolnej.

4. Strategie kompleksowe

ZADANIA	FORMY REALIZACJI
<p>1. Kształtowanie odpowiedzialności za siebie i innych za podejmowane decyzje i zachowania (cały rok szkolny 2016/2017).</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Opracowanie kilku tematów godzin wychowawczych wspólnie z uczniami i rodzicami. - Przeprowadzenie wśród uczniów ankiety badającej potrzeby i wartości uznawane przez uczniów (ewaluacje wewnętrzne). - Godziny wychowawcze, których tematyka dotyczy właściwych, adekwatnych wyborów. - Działalność uczniów w organizacjach uczniowskich. - Godziny wychowawcze i inne lekcje, których tematyka dotyczy hierarchii wartości i ideałów. - Dyskusje na języku polskim o wzorcach osobowych i literaturze, filmie, sztuce teatralnej itp. - Udział uczniów w akcjach charytatywnych, wolontariacie. (WOŚP, Bal charytatywny, Góra grosza itp.). - Pomoc koleżeńska. - Udział w projekcie DBI. - Działalność społeczna na rzecz szkoły i środowiska.
<p>2. Szerzenie wśród młodzieży znajomości prawa i wyrabianie nawyku poszanowania go (cały rok szkolny 2016/2017).</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Spotkania z prawnikiem lub kuratorem sądowym. - Spotkania z przedstawicielami policji. - Godziny wychowawcze, których tematyka dotyczy obowiązków ucznia i odpowiedzialności za ich lekceważenie.
<p>3. Kształtowanie właściwych postaw wobec uzależnień (II semestr 2016/2017). (cały rok szkolny 2016/2017).</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Godziny wychowawcze, których tematyka dotyczy zdrowotnych i społecznych skutków uzależnień. - Filmy i spektakle teatralne, których tematyka dotyczy uzależnień i dyskusje na godzinach wychowawczych – wychowawcy, pedagog.
<p>4. Przygotowanie uczniów do wyboru zawodu (cały rok szkolny 2016/2017).</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Spotkania z psychologiem, doradcą zawodowym z PPP, warsztaty, indywidualne badania preferencji zawodowych uczniów w PPP. - zajęcie z doradztwa zawodowego dla uczniów Gimnazjum. - Udział młodzieży w „Dniach otwartych” szkół ponadgimnazjalnych. - Udział uczniów w spotkaniach z przedstawicielami szkół ponadgimnazjalnych na terenie ZSS w Rzykach - Udostępnianie uczniom materiałów informacyjnych ze szkół ponadgimnazjalnych. - Udział młodzieży w PTEWI. - Udostępnianie uczniom informacji dotyczących rekrutacji do szkół ponadgimnazjalnych. - Zebranie z rodzicami uczniów klas III z doradcą zawodowym z PPP dot. wyboru szkoły przez ich dzieci. - Elektroniczna rekrutacja.

5 Strategie alternatywne

ZADANIA	FORMY REALIZACJI
1. Praca w organizacjach działających w szkole (cały rok szkolny 2016/2017).	<ul style="list-style-type: none"> - Działalność Samorządu Uczniowskiego. - Działalność w LOK. - Wprowadzenie dodatkowych zajęć odpowiadających preferencjom, zdolnościom i zainteresowaniom uczniów.
2. Zajęcia sportowe (cały rok szkolny 2016/2017).	<ul style="list-style-type: none"> - Udział młodzieży w sekcjach sportowych, UKS.
3. Zajęcia pozalekcyjne (cały rok szkolny 2016/2017).	<ul style="list-style-type: none"> - Koła przedmiotowe. - Koła zainteresowań. - Chór. - Kleksik. - Realizacja projektów edukacyjnych o ciekawej tematyce. - Przygotowanie spektaklu profilaktycznego przez uczniów gimnazjum.
4. Organizacja imprez masowych (cały rok szkolny 2016/2017).	<ul style="list-style-type: none"> - Wycieczki klasowe. - Wyjścia na spektakle filmowe. - Wyjazdy do teatru. - Dyskoteki szkolne. - Organizacja Andrzejek z loterią fantową, wigilijek klasowych we współpracy z rodzicami uczniów.
5. Organizacja i propagowanie olimpiad, konkursów i zawodów sportowych (cały rok szkolny 2016/2017).	<ul style="list-style-type: none"> - Udział uczniów w konkursach wiedzy. - Udział w olimpiadach przedmiotowych. - Udział młodzieży w zawodach sportowych.

OCZEKIWANE EFEKTY PROFILAKTYKI PIERWSZORZĘDOWEJ.

1. Uczniowie mają szeroką wiedzę o:

- przyczynach i skutkach przemocy, agresywnych zachowań
- przyczynach uzależnień i ich skutkach
- wpływie środków odurzających na różne formy aktywności człowieka (nauka, praca, sport), skutkach psychologicznych, społecznych, prawnych używania środków odurzających
- alternatywnych możliwościach spędzania czasu wolnego
- aktach prawnych regulujących życie szkoły

2. Zmiany w postawach i zachowaniu. Uczeń:

- ✓ posiada ukształtowane zasady moralne i rozróżnia zagrożenia, jakie człowiek napotyka w swym życiu,
- ✓ rozumie istotę zachowań agresywnych,
- ✓ przyjął prawidłową postawę wobec używania środków odurzających,
- ✓ rozumie istotę presji rówieśników i potrafi się jej przeciwstawić,
- ✓ ma poczucie własnej wartości i wie jak pracować nad jej podnoszeniem,
- ✓ posiada prawidłową motywację do pokonywania trudności,
- ✓ zna zasady dobrej komunikacji interpersonalnej,
- ✓ potrafi określić i nazwać pozytywne i negatywne emocje,
- ✓ rozumie, czym jest stres i wie, jak sobie z nim radzić,
- ✓ zna sposoby rozwiązywania konfliktów i osiągnięcia kompromisu,
- ✓ rozumie czym są zachowania asertywne.

ZADANIA SZKOŁY W ZAKRESIE PROFILAKTYKI DRUGORZĘDOWEJ.

Profilaktyka drugorzędowa adresowana jest do grup uczniów o podwyższonym ryzyku dysfunkcyjności, u których występują liczne lub poważne problemy osobiste, rodzinne, szkolne, a działania informacyjne i edukacyjne już nie wystarczają. Niezbędna staje się głębsza interwencja poprzedzona specjalistyczną diagnozą pozwalającą określić stopień zagrożenia oraz charakter i głębokość problemów psychologicznych, rodzinnych czy szkolnych.

Celem tej profilaktyki jest umożliwienie młodzieży wycofania się z ryzykownych zachowań.

Do grupy „podwyższonego ryzyka” możemy zaliczyć osoby, które m. in.:

- a) żyją w trudnych warunkach ekonomicznych,
- b) wychowywane są w rodzinach patologicznych,
- c) doświadczyły przemocy fizycznej lub psychicznej,
- d) doświadczyły przez dłuższy czas sytuacji traumatycznych (ból fizycznego, choroby, urazy),
- e) osoby, u których pojawiły się w zachowaniu symptomy zachowań ryzykownych.

W przypadku stwierdzenia zachowań nagannych (na podstawie rozmowy z wychowawcą, wizyty domowej) dyrektor szkoły, pedagog, podejmują działania zmierzające do zminimalizowania ich skutków, przewyciężania zachowań destrukcyjnych i obniżenia prawdopodobieństwa wystąpienia ich w przyszłości (tzw. profilaktyka objawowa).

§ 1. 1. Szkoły i placówki prowadzą systematyczną działalność wychowawczą, edukacyjną, informacyjną i profilaktyczną wśród uczniów i wychowanków, ich rodziców lub opiekunów oraz nauczycieli, wychowawców i innych pracowników szkoły i placówki w celu przeciwdziałania narkomanii

2. Działalność, o której mowa w ust. 1, obejmuje działania uprzedzające mające na celu przeciwdziałanie pojawianiu się zachowań ryzykownych związanych z używaniem środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych, nowych substancji psychoaktywnych przez uczniów i wychowanków, charakteryzujących się nieprzestrzeganiem przyjętych dla danego wieku zwyczajowych norm i wymagań, niosących ryzyko negatywnych konsekwencji dla zdrowia fizycznego i psychicznego ucznia lub wychowanka oraz jego otoczenia społecznego (Rozporządzenia ministra edukacji narodowej z 18 sierpnia 2015 r.).

Szkoła przy prowadzeniu działalności współpracuje z jednostkami samorządu terytorialnego, poradniami psychologiczno-pedagogicznymi, w tym poradniami specjalistycznymi, placówkami doskonalenia nauczycieli, podmiotami realizującymi świadczenia zdrowotne z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej, opieki psychiatrycznej i leczenia uzależnień, wojewódzkimi i powiatowymi stacjami sanitarno-epidemiologicznymi, Policją, pracodawcami, a także podmiotami, o których mowa w art. 5 ust. 3 ustawy, oraz podmiotami, o których mowa w art. 2a ustawy o systemie oświaty, w szczególności przy opracowaniu diagnozy w zakresie występujących w środowisku szkolnym czynników chroniących oraz czynników ryzyka, o których mowa odpowiednio w ust. 3 i 4, dotyczącej uczniów lub wychowanków, rodziców lub opiekunów, nauczycieli, wychowawców i innych pracowników szkoły lub placówki.

Działalności szkoły w ramach wychowania i profilaktyki	Zakres/zadania	zadania
<p><i>Działalność wychowawcza w szkole i placówce polega na prowadzeniu działań z zakresu promocji zdrowia oraz wspomaganiu ucznia i wychowanka w jego rozwoju ukierunkowanym na osiągnięcie pełnej dojrzałości w sferze</i></p>	<p>1) fizycznej – ukierunkowanej na zdobycie przez ucznia i wychowanka wiedzy i umiejętności pozwalających na prowadzenie zdrowego stylu życia i podejmowania zachowań prozdrowotnych;</p> <p>2) psychicznej – ukierunkowanej na zbudowanie równowagi i harmonii psychicznej, ukształtowanie postaw sprzyjających wzmocnieniu zdrowia własnego i innych ludzi, kształtowanie środowiska sprzyjającego rozwojowi zdrowia, osiągnięcie właściwego stosunku do świata, poczucia siły, chęci do życia i witalności;</p> <p>3) społecznej – ukierunkowanej na kształtowanie postawy otwartości w życiu społecznym, opartej na umiejętności samodzielnej analizy wzorów i norm społecznych oraz ćwiczeniu umiejętności wypełniania ról społecznych;</p> <p>4) aksjologicznej – ukierunkowanej na zdobycie konstruktywnego i stabilnego systemu wartości, w tym docenienie znaczenia zdrowia oraz poczucia sensu istnienia.</p>	<p>Działalność wychowawcza obejmuje w szczególności:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ współpracę z rodzicami lub opiekunami uczniów i wychowanków w celu budowania postawy prozdrowotnej i zdrowego stylu życia; ✓ kształtowanie hierarchii systemu wartości, w którym zdrowie należy do jednych z najważniejszych wartości w życiu; ✓ wzmocnianie wśród uczniów i wychowanków więzi ze szkołą lub placówką oraz społecznością lokalną; ✓ kształtowanie przyjaznego klimatu w szkole lub placówce, budowanie prawidłowych relacji rówieśniczych oraz relacji uczniów i nauczycieli, wychowanków i wychowawców, a także nauczycieli, wychowawców i rodziców lub opiekunów, w tym wzmocnianie więzi z rówieśnikami oraz nauczycielami i wychowawcami; ✓ doskonalenie umiejętności nauczycieli i wychowawców w zakresie budowania podmiotowych relacji z uczniami, wychowankami oraz ich rodzicami lub opiekunami oraz warsztatowej pracy z grupą uczniów lub wychowanków; ✓ wzmocnianie kompetencji wychowawczych nauczycieli i wychowawców oraz rodziców lub opiekunów; ✓ rozwijanie i wspieranie działalności wolontarystycznej oraz zaangażowania w działalność podmiotów, o których mowa w art. 2a ust. 1 oraz art. 56 ust. 1 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572, z późn. zm.2)), zwanej dalej „ustawą o systemie oświaty”; ✓ wspieranie edukacji rówieśniczej i programów rówieśniczych mających na celu modelowanie postaw prozdrowotnych i prospołecznych.

<p>Działalność edukacyjna w szkole i placówce polega na stałym poszerzaniu i ugruntowywaniu wiedzy i umiejętności u uczniów i wychowanków, ich rodziców lub opiekunów, nauczycieli i wychowawców z zakresu promocji zdrowia i zdrowego stylu życia.</p>	<p>Działalność edukacyjna obejmuje w szczególności:</p> <ol style="list-style-type: none">1) poszerzenie wiedzy rodziców lub opiekunów, nauczycieli i wychowawców na temat prawidłowości rozwoju i zaburzeń zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży, rozpoznawania wczesnych objawów używania środków i substancji, o których mowa w § 1 ust. 2, a także suplementów diet i leków w celach innych niż medyczne oraz postępowania w tego typu przypadkach;2) rozwijanie i wzmacnianie umiejętności psychologicznych i społecznych uczniów i wychowanków;3) kształtowanie u uczniów i wychowanków umiejętności życiowych, w szczególności samokontroli, radzenia sobie ze stresem, rozpoznawania i wyrażania własnych emocji;4) kształtowanie krytycznego myślenia i wspomaganie uczniów i wychowanków w konstruktywnym podejmowaniu decyzji w sytuacjach trudnych, zagrażających prawidłowemu rozwojowi i zdrowemu życiu;5) prowadzenie wewnątrzszkolnego doskonalenia kompetencji nauczycieli i wychowawców w zakresie rozpoznawania wczesnych objawów używania środków i substancji, oraz podejmowania szkolnej interwencji profilaktycznej;6) doskonalenie kompetencji nauczycieli i wychowawców w zakresie profilaktyki używania środków i substancji, norm rozwojowych i zaburzeń zdrowia psychicznego wieku rozwojowego.	
---	--	--

<p>Działalność informacyjna w szkole i placówce polega na dostarczaniu rzetelnych i aktualnych informacji, dostosowanych do wieku oraz możliwości psychofizycznych odbiorców, na temat zagrożeń i rozwiązywania problemów związanych z używaniem środków i substancji, skierowanych do uczniów i wychowanków oraz ich rodziców lub opiekunów, a także nauczycieli i wychowawców oraz innych pracowników szkoły lub placówki</p>	<p>Działalność informacyjna obejmuje w szczególności:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) dostarczenie aktualnych informacji nauczycielom, wychowawcom i rodzicom lub opiekunom na temat skutecznych sposobów prowadzenia działań wychowawczych i profilaktycznych związanych z przeciwdziałaniem używaniu środków i substancji, 2) udostępnienie informacji o ofercie pomocy specjalistycznej dla uczniów i wychowanków, ich rodziców lub opiekunów w przypadku używania środków i substancji, 3) przekazanie informacji uczniom i wychowankom, ich rodzicom lub opiekunom oraz nauczycielom i wychowawcom na temat konsekwencji prawnych związanych z naruszeniem przepisów ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii, zwanej dalej „ustawą”; 4) informowanie uczniów i wychowanków oraz ich rodziców lub opiekunów o obowiązujących procedurach postępowania nauczycieli i wychowawców oraz o metodach współpracy szkół i placówek z Policją w sytuacjach zagrożenia narkomania 	
<p>Działalność profilaktyczna w szkole i placówce polega na realizowaniu działań z zakresu profilaktyki uniwersalnej, selektywnej i wskazującej</p>	<p>Działalność profilaktyczna obejmuje:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) w przypadku profilaktyki uniwersalnej – wspieranie wszystkich uczniów i wychowanków w prawidłowym rozwoju i zdrowym stylu życia oraz podejmowanie działań, których celem jest ograniczanie zachowań ryzykownych niezależnie od poziomu ryzyka używania przez nich środków i substancji; 2) w przypadku profilaktyki selektywnej – wspieranie uczniów i wychowanków, którzy ze względu na swoją sytuację rodzinną, środowiskową lub uwarunkowania 	<p>Działania profilaktyczne w szkołach i placówkach w ramach działalności, o której mowa w ust. 1, obejmują w szczególności:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) realizowanie wśród uczniów i wychowanków oraz ich rodziców lub opiekunów programów profilaktycznych i promocji zdrowia psychicznego dostosowanych do potrzeb indywidualnych i grupowych oraz realizowanych celów profilaktycznych, rekomendowanych w ramach systemu rekomendacji, o którym mowa w Krajowym Programie Przeciwdziałania Narkomanii określonym w przepisach

	<p>biologiczne są w wyższym stopniu narażeni na rozwój zachowań ryzykownych;</p> <p>3) w przypadku profilaktyki wskazującej – wspieranie uczniów i wychowanków, u których rozpoznano wczesne objawy używania środków i substancji, lub występowania innych zachowań ryzykownych, które nie zostały zdiagnozowane jako zaburzenia lub choroby wymagające leczenia</p>	<p>wydanych na podstawie art. 7 ust. 5 ustawy;</p> <p>2) przygotowanie oferty zajęć rozwijających zainteresowania i uzdolnienia, jako alternatywnej pozytywnej formy działalności zaspakajającej ważne potrzeby, w szczególności potrzebę podniesienia samooceny, sukcesu, przynależności i satysfakcji życiowej;</p> <p>3) kształtowanie i wzmocnienie norm przeciwnych używaniu środków i substancji, o których mowa w § 1 ust. 2, przez uczniów i wychowanków, a także norm przeciwnych podejmowaniu innych zachowań ryzykownych;</p> <p>4) doskonalenie zawodowe nauczycieli i wychowawców w zakresie realizacji szkolnej interwencji profilaktycznej w przypadku podejmowania przez uczniów i wychowanków zachowań ryzykownych;</p> <p>5) włączanie, w razie potrzeby, w indywidualny program edukacyjno-terapeutyczny, o którym mowa w art. 71b ust. 1b ustawy o systemie oświaty, działań z zakresu przeciwdziałania używaniu środków i substancji, o których mowa w § 1 ust. 2. § 6. 1.</p>
--	--	---